

Sak 32/20 - «Vikingtidsmuseet på Bygdøy» - prosjektrapport XL til KHMs styre 30. oktober 2020

I perioden fra styremøtet 25. september 2020 til 19. oktober 2020 har arbeidet i VTM-prosjektet hatt særlig fokus på følgende saker:

- Byggeprosjektet – organisering og fremdrift
- Uavklart finansiering
- Aktiviteter i KHMs delprosjekter for VTM-prosjektet

I. Byggeprosjektet – organisering og fremdrift

I oppdragsbrevet fra KD til Statsbygg (22. januar 2020) er det i prosjektets resultatmål tydeliggjort at «Sikkerhet for skipene og tilhørende objekter står over de ordinære resultatmålene.» og at «VTM-Safeguarding of objects (SGO) er en sentral premissgiver for og en viktig del av byggeprosjektet. Det må derfor etableres en tydelig matrise for ansvars- og beslutningsmyndighet i organiseringen av det samlede byggeprosjektet, hvor sikringsprosjektets rolle er tilstrekkelig ivarettatt.». Dette legger godt til rette for å ivareta det de eksterne kvalitetssikrerne (EKS) påpeker i KS2-rapporten fra 28. september 2018. KS2-rapporten peker på at UiO i dette prosjektet har en rolle som er mer omfattende enn rollen til brukere i tradisjonelle byggeprosjekter. Videre sies det i KS2-rapporten at prosjektet er avhengig av UiOs medvirkning, både som premissgiver og direkte bidragsyter i sikringsprosjektet. KS2-rapporten peker også på at det faglige ansvaret for samlingen tilligger UiO ved KHM og at alle forhold knyttet til samlingens sikkerhet må forankres hos UiO. Alle arbeider som har betydning for samlingens sikkerhet må besluttes av UiO og endelig beslutning om flytting av skipene ligger hos UiO. I tillegg vil UiO være en viktig aktør under selve gjennomføringen av sikring og flytting.

KHM/UiO har siden oppstart av prosjektet etterlyst tydelige styringsstrukturer og styringsdokumenter for prosjektet. Det har i september/oktober vært arbeidet med å få på plass de overordnede styringsdokumentene. UiO/KHM har levert kommentert på utkast på overordnet styringsdokument fra KD (dette er også diskutert i Prosjektrådsmøte med KD). UiO/KHM avventer bearbeidet versjon fra KD som UiO/KHM og Statsbygg skal kommentere på til neste Prosjektrådsmøte. Det arbeides også med å få på plass de sentrale styringsdokumentene (SSD) for byggeprosjektet og styringsdokument for SGO.

Statsbygg har satt på en ny prosjektleder på byggeprosjektet - Lars Christian Gommæs.

Utover arbeidet med styringsdokumenter er KHM involvert i følgende operative prosesser sammen med Statsbygg:

- Brukermedvirkning ifbm KS (kvalitetssikring) av forprosjekt og byggeprogram
- Delprosjektet SGO

KS forprosjekt

Brukermedvirkningsprosessen for å kvalitetssikre forprosjekt og byggeprogram har pågått siden april 2020. Arbeidet er planlagt ferdigstilt i uke 45. Målet med denne fasen er at arealbeskrivelser av hele bygget skal ferdigstilles og at funksjoner skal være beskrevet i dRofus (programvaren Statsbygg bruker for å beskrive rom- og funksjonsprogram). Resultatene fra KS forprosjekt blir grunnlag for byggeprosjektets detaljprosjektering. Det meste vil være ferdigstilt i tide. Det er noen grupper som har mer komplekse arealer og utstyr der ikke alt vil være ferdigstilt (dette gjelder spesielt utstillings- og formidlingsarealer og monterer, samt kafé/restaurant området. UiO arbeider med et notat som beskriver hvilke områder som det må arbeides videre med i detaljprosjektet.

Safeguarding of objects (SGO)

Dette prosjekt omfatter relokalisering av de gjenstander som kan flyttes til Økern, sikring av alle gjenstander som blir på VSH under bygging, digital dokumentasjon av gjenstander, flytting av skip, sleder og vogn inn i nytt bygg, samt etablering av nye støttesystemer. Det har vært krevende å få til et felles prosjekt med Statsbygg og KHM har opplevd det som utfordrende å få Statsbygg til å se verdien av å se helheten i prosjektet. I tillegg har det vært krevende å få utarbeidet styringsdokumenter for prosjektet. I møte 28.09 ble det derfor besluttet å splitte prosjektet SGO i to prosjekter:

- 1) Ett prosjekt der Statsbygg har operativt ansvar for de gjenstandene som skal sikres på Bygdøy. KHM har ansvar som forvaltningsmyndighet etter Kulturminnelovens for samlingens sikkerhet. KHM bidrar med egne ressurser til Statsbyggs prosjekt etter nærmere avtale.
- 2) Ett prosjekt der KHM både har det operative ansvaret og ansvar som forvaltningsmyndighet for gjenstandene som skal relokaliseres til Økern.

Endelig fremdriftsplan for klargjøring av fjerdefløy er oversendt fra Statsbygg og denne viser at arbeidene i fjerdefløy tidligst kan starte i uke 51. Dette innebærer at KHMs prosjekt og tømning av fjerdefløy først vil kunne ferdigstilles i begynnelsen av 2022. Det er foreløpig uklart hvilke forsinkelse Statsbyggs prosjekt vil få på bakgrunn av dette.

II. Uavklart finansiering

Med bevilgning for byggeprosjektet over statsbudsjettet og avsatte midler til samlingens sikkerhet i UiOs budsjetter er beregnet finansieringsbehov for denne delen av prosjektet ivaretatt.

De delene av VTM-prosjektet som fortsatt har uavklart finansiering er:

- Dekning av inntektstap ved lukking av museet i byggeperioden.
- Finansiering av utstillinger.
- Mulig behov for midler pga KS2-rapportens reduksjon i brukerutstyr og evt midler til laboratorieutstyr (CT-skanner etc).

Vedrørende tapte inntekter på billett- og butikksalg ved lukking av VSH så er UiO-ledelsen og KD informert om det antatte omfanget på inntektstap og anslag på periodisering av dette. KHM-ledelsen følger dette opp mot UiO, men saken må løses i dialog mellom UiO og KD.

For å møte det høye ambisjonsnivå som er uttrykt i prosjektets grunnlagsdokumenter og videreført i planleggingsfasen for nye utstillinger, vil en betydelig del av utstillingsbudsjettet måtte finansieres av eksterne midler. For å styre prosessen mot riktig ambisjonsnivå må plan for finansieringen av utstillingene være avklart tidlig i 2021. Finansieringen av utstillingene følger tre spor: Egenfinansiering, fonds og sponsor/gaver.

Finansieringen av de nye utstillingene har blitt ekstra utfordrende pga koronasituasjonen. Diskusjoner med private sponsorer er blitt utsatt, søknad til Sparebankstiftelsen har ikke avklart finansiering for år to og tre av dette delprosjekt, og egenfinansieringen er utfordret på grunn av at KHMs egen økonomiske situasjon er drastisk forandret med sterk reduksjon i besøksmassen i lang tid fremover.

Det er behov for å avklare minimumsfinansiering fra KD/UiO så snart som mulig. KHM avventer tilbakemelding fra UiO sentralt ift dette.

III. Arbeid i KHMs delprosjekter

KHMs interne arbeid i delprosjektgruppene er videreført og fremdriftsplaner er overordnet opprettholdt til tross for utfordrende situasjon med korona-pandemien.

Delprosjekt nye utstillinger (DNU) fokuserer gjennom høsten på utvikling av det faglige innholdet og utvalg av nøkkelgjenstander. En arbeidsgruppe i DNU bestående av fagkoordinator,

magasinforvalter, og to nyansatte innholdsutviklere arbeider med dette. Det planlegges også et seminar sammen med KHM's egne vikingtidsforskere og prosjektets internasjonale referansegruppe primo november. Det andre hovedfokuset høsten 2020 handler om beskrivelse av opplevelseskonsepter for utstillingenes ulike opplevelsesområder, samt utvikling av en masterplan for utstillinger. Dette arbeid vil fortsette frem til våren 2021 sammen med en ekstern leverandør. Anskaffelsesprosess for bistand til konseptutvikling er avsluttet og det tyske utstillingsdesignbyrået Atelier Brückner er valgt som leverandør, sammen med underleverandøren Gagarin fra Island.

Museets målrettede opplegget for barn og unge – «Den store vikingreisen» (med finansiering fra Sparebankstiftelsen) planlegges for oppstart ved årsskiftet. Det pågår en ansettelsesprosess (i UPS) for en prosjektkoordinator i treårig engasjement, og det planlegges en anskaffelse av en ekstern leverandør for konseptutviklingen til denne leveransen.

Det pågår nå intervjuer ifbm. utlyst fast stilling (organisert i UPS) knyttet til prosjektet som ansvarlig for planlegging og utvikling av det nye museets totale formidlingstilbud (planlagt til tilsetningsråd i november).

Delprosjekt forskningssenter vikingtid (DFV) fokuserer høst 2020 primært på arbeid knyttet til funksjonskrav iht. bygg og utstyr og beskriver organisering av forskningssenteret i drift.

Delprosjekt kommunikasjon, branding og kommersiell profil (DBK) arbeider gjennom høsten sammen med gruppe for kommunikasjon (UPS) og sammen med ekstern leverandør for å avklare VTMs navn. Det arbeides med fast ansettelse (organisert i UPS) av «Rådgiver for digital kommunikasjon og konseptutvikling» knyttet til prosjektet. Det pågår arbeid med å beskrive profilen til museets kafé/restaurant, samt en prosess sammen med en ekstern leverandør for å beregne det kommersielle potensialet for antall besøkere og handel i museumsbutikken.

Det har i september vært gjennomført en workshop med en ekstern leverandør på driftstjenester som bakgrunn for å beskrive profilen på museets kafé/restaurant.

Delprosjekt organisering, bemanning og finansiering (DBF) er startet opp. Det arbeides med organisering av delprosjektet og utarbeidelse av mandat.

IV. VTM-prosjektets møter/reiser september 2020 – oktober 2020.

Følgende møter/reiser har vært gjennomført i perioden:

- Et (1) møte i *Prosjektrådet* (VTM-prosjektets høyeste organ med repr. fra SB, UiO, KHM og departementene).
- Et (1) møte i *KHMs styringsgruppe for VTM-prosjektet*
- Et (1) møte i *Kontaktforum* (felles koordineringsorgan SB, UiO/EA og KHM for VTM-prosjektet).

Det er løpende virksomhet i KHMs egen prosjektorganisasjon; koordineringsgruppen, delprosjektgrupper og særmøter tilknyttet de ulike aktiviteter i delprosjektgruppene.

Det har i perioden ikke vært holdt møter i *UiOs styrings- og koordineringsgruppe for VTM-prosjektet*.

GJO, 19.10.20